

Analiza Rynku Turystycznego Indii



भारत गणराज्य

Dewiza Narodowa: *Satyameva Jayate* (Tylko prawda wygrywa)

Justyna Szymczak
II Sum
gr T2

SPIS TREŚCI

str.

I. Informacje ogólne.....	3
1. Geografia Indii.....	3
2. Gospodarka kraju.....	5
3. Ustrój i podział administracyjny.....	6
II. Warunki rozwoju turystyki.....	8
1. Atrakcyjność turystyczna i regiony koncentracji ruchu turystycznego.....	8
2. Święta i wydarzenia kulturalne.....	10
3. Baza noclegowa.....	12
4. Dostępność komunikacyjna i transport.....	13
a) Linie powietrzne.....	14
b) Kolej.....	15
c) Droga Morska.....	16
III. Analiza rynku turystycznego Indii.....	17
1. Rynek recepcji turystycznej.....	17
2. Rynek emisji turystycznej.....	21
3. Rynek turystyki medycznej.....	23
4. Indie Online w usługach turystycznych.....	25
Spis zdjęć, tabel i wykresów.....	27
Bibliografia.....	28

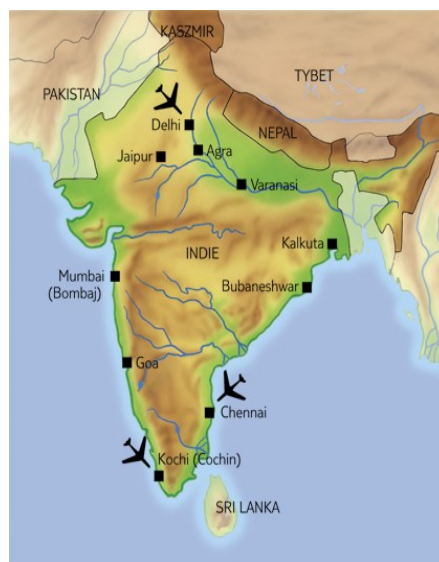
I. Informacje ogólne

1. Geografia Indii

Indie – państwo w Azji Południowej, zajmujące większość subkontynentu indyjskiego, gdzie 2/3 terytorium leży na Półwyspie Indyjskim zajmuje obszar o pow. 3.29 mln km². Obszar kontynentalnych Indii znajduje się pomiędzy 8°04' i 37°06' N oraz 68°07' i 97°25' E.

Od północy Indie są ograniczone przez pasma górskie: Karakorum i Himalaje. Z Indiami graniczą: Pakistan na północnym zachodzie, Afganistan na bardzo małym odcinku i Chiny, Nepal oraz Bhutan na północy, Birma i Bangladesz na północnym wschodzie, Sri Lanka przez zatokę Mannar i cieśninę Palk na południowym wschodzie. Od południowego zachodu kraj otaczają wody Morza Arabskiego, zaś od południowego wschodu Zatoki Bengalskiej i Morza Andamańskiego. Od południa natomiast Ocean Indyjski. Do Indii należy archipelag Lakkadiwów leżący na Morzu Arabskim 450 km na zachód od wybrzeży kraju, oraz leżące w Zatoce Bengalskiej archipelagi Andamanów i Nikobarów.

Granice lądowe kraju pokrywają się częściowo z naturalnymi granicami tego regionu, wyznaczonymi przez system potężnych łańcuchów górskich oddzielających subkontynent indyjski od reszty Azji. Charakterystyczną cechą środowiska geograficznego kraju jest współwystępowanie na jego obszarze kontrastowo różnych elementów budowy geologicznej, krajobrazu, klimatu, roślinności. W północnej części kraju w skład Indii wchodzi część łańcucha Himalajów, ciągnącego się na długości ok. 1200 km w stanach Dżammu i Kaszmir po granicę z Nepalem. Najwyższy szczyt Himalajów kaszmirskich Nanga Parbat osiąga wysokość 8126 m n.p.m..



Zdjęcie nr 1 - mapa fizyczna Indii

Na pograniczu z Chinami natomiast wznosi się łańcuch górski Karakorum, z drugim co do wysokości szczytem świata Czogori (8611 m n.p.m.). Ze stoków Czogori spływają jedne z największych lodowców górskich świata. Na północnym wschodzie granica Indii przebiega wzdłuż rozwiniętych południkowo łańcuchów górskich Asamu i Birmy. Pochodzenia gondwańskiego jest asamska wyżyna Garo-Khasi-Dżajantija, położona między dolnym biegiem Brahmaputry i jej dopływem Surmy. Nizina Hindustańska o pow. ok 1,2 mln km² jest rozległą depresją podhimalajską, ma kształt wielkiego półksiężyca. Rozciąga się od delty Indusu i półwyspów Kaczczy i Kathijawar nad Morzem Arabskim po deltę Gangesu nad Zatoką Bengalską.

Wyżynę położoną w północnej części tworzy system płaskowyży o wysokości 200-700 m n.p.m., obniżających się stopniowo ku Nizinie Hindustańskiej. W zachodniej części tego regionu wznosi się pasmo górskie Arawalli, będące jednym z najstarszych łańcuchów górskich zachowanych we współczesnej rzeźbie. Najwyższy szczyt Arawalli, Abu, osiąga wysokość 1722 m n.p.m. Dekan właściwy, leżący na południe od rzek Nárbeda i Son, stanowi wyżynę o średniej wysokości 900 m n.p.m. na zachodzie i 600 m n.p.m. na wschodzie. Krańce tworzących Dekan płaskowyży, przekształcone erozyjnie, tworzą na wybrzeżach pasma gór krawędziowych, Ghatów. Ghaty Zachodnie (wyższe) i Ghaty Wschodnie (niższe) łączą się na południowym krańcu Półwyspu Indyjskiego w masywie Nilagiri (Błękitne Góry). Zapadlisko Palakkat oddziela łańcuch Nilagiri od sąsiedniego masywu Anamalaj (Góry Słoniowe), w którym położony jest najwyższy szczyt Dekanu Anajmudi (2695 m n.p.m.).

Sieć rzeczna Indii jest dobrze rozwinięta i gęsta, zwłaszcza na nizinie Hindustańskiej. Rzeki himalajskie: Ganges, Brahmaputra i ich dopływy mają wysokie stany wód w ciągu całego roku, natomiast rzeki Dekanu charakteryzuje zmienny wodostan (niskie stany wód w okresie monsunu lądowego). Większość rzek wykorzystywana jest do nawadniania pól, niektóre posiadają znaczenie komunikacyjne i energetyczne.

Większa część terytorium Indii leży w strefie klimatu monsunowego, zwrotnikowego, od wilgotnego na pd.-zach. Do wybitnie suchego w Pendżabie. Himalaje i Karakorum posiadają klimat zwrotnikowy, górski, wysokogórski, chłodny. Pora deszczowa związana z monsunem pd.-zach. Trwa od czerwca do września, tylko na pd. Krańcach Indii opady występują w jesieni. Średnia temperatura powietrza w maju waha się od 25°C na północy do 30°C na południu, natomiast w styczniu od 15°C u podnóży Himalajów do 28°C na południu.

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
7°	9°	22°	28°	41°	39°	36°	30°	29°	26°	20°	8°

Tabela nr 1: Średnie temperatury w Indiach (w °C)

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
25	25	20	15	30	75	160	165	110	25	10	10

Tabela nr 2: Średnie opady - suma opadów mierzona w milimetrach

Roczna suma opadów atmosferycznych kształtuje się odpowiednio:

- 100 mm - pustynia Thar i wschodnia część Karakorum
- 300-500 mm - środkowy Dekan
- 6000 mm - zachodnie stoki Ghatów Zachodnich
- 11 000 mm - góry Khasi

Na pozostałym obszarze Indii roczna suma opadów wynosi 750-1500 mm.

W pn. i środkowych Indiach występują cztery pory roku: zima – chłodna i sucha, wiosna – gorąca i sucha, lato – gorące i wilgotne, jesień – chłodna i wilgotna. Natomiast na południu występują tylko dwie pory roku, związane silnie z cyrkulacją monsunową – gorące i wilgotne lato i sucha, gorąca zima.

Roślinność Indii jest bardzo zróżnicowana. Lasy zajmują około 19% powierzchni i dostarczają wielu cennych gatunków drewna (sandałowe, tekowe, cedrowe, i in.). Na wybrzeżu zach. i w dorzeczu Brahmaputry rosną bujne, wilgotne lasy tropikalne, na wybrzeżu wsch. wilgotne lasy monsunowe, we wnętrzu półwyspu lasy zrzucające liście w porze suchej i sawanny, w Himalajach lasy górskie (od tropikalnych po mieszane i iglaste), w dorzeczu Indusu występuje roślinność półpustynna.

Bogata jest również fauna Indii. Występuje tu, m.in. tygrys bengalski, słon indyjski, nosorożec, niedźwiedź himalajski i brunatny, w tropikalnych lasach liczne są małpy, różne gatunki ptaków, owadów i gadów. Przyroda chroniona jest w kilkudziesięciu rezerwach i kilkunastu parkach narodowych.

Stolicą kraju jest New Delhi (ok 9,8 mln mieszkańców), a innymi większymi miastami są: Mumbai, Delhi, Kalkuta, Madras, Bangalore, Hyderabad, Ahmadabad, Kanpur, Nagpur, Pune, Jaipur.

Republikę zamieszkuje ok 1 147 995 898 osób. Jest to jedno z najgęściej zaludnionych państw Azji i zajmuje pod tym względem II miejsce w świecie. Największa gęstość zaludnienia: to

południowe Wybrzeże Malabarskie, dolina i delta Gangesu oraz Nizina Hindustańska (są to najżyźniejsze tereny Indii). Rocznie Indiom przybywa 16 mln nowych obywateli - jest to prawie połowa ludności Polski. Podczas ostatniego krajowego spisu powszechnego w 1991 roku, aby policzyć wszystkich, trzeba było aż 2 mln osób. ONZ ocenia, że spisy ludności są często dalekie od doskonałości, jako że kraje rozwijające się nierzadko zawyżają liczbę swoich obywateli, licząc na większą pomoc instytucji międzynarodowych.

Wiekowość populacji Indii:

0 – 14 lat – 31,5 %

15 – 64 lat – 63,3%

65 – powyżej – 5,2%

Rok	Ilość (mln)	Gęstość zaludnienia
1901	238	77 osób / 1 km ²
1941	319	103
1951	361	117
1995	937	284
1998	982	298
2000	1018	309
2010	1174	357
2020	1321	401
2050	1529	465

Tabela nr 3: Liczba ludności Indii i gęstość zaludnienia, rzeczywista oraz szacowana w latach 1901 - 2050

Ponad 82% to hinduiści. Resztę stanowi ludność innych wyznań: muzułmanie, chrześcijanie, sikhowie, buddyści. Mimo iż konstytucja Indii z 1950r. Zniosła podział na tzw. kasty, społeczeństwo Indii nadal funkcjonuje według hinduistycznego systemu kasteowego. Kasta najwyższa – bramini (kapłani, uczeni) stanowią ok 6% ogółu Hindusów, kasta wywyższona – kształjrowie (należą do niej właściciele ziemscy i kupcy, ok 14%, kasta średnia – wajsjowie (rzemieślnicy, pasterze krów) ok 52%, kasta najniższa – siudrowie (śmieciarze i grabarze) 18%.

Językiem urzędowym jest hindi, pomocniczym angielski. Językiem hindi posługuje się około 18% ludności; oprócz niego w użyciu jest około 1500 różnych języków i dialektów (bengalski, telugu, tamilski, urdu i in.).

2. Gospodarka kraju

Indie gospodarczo startowały z bardzo niskiego poziomu. W pierwszych latach budowano fundamenty ekonomiczne kraju z myślą o uniezależnieniu swojej gospodarki od Wielkiej Brytanii. Poważniejsze reformy realizowano dopiero w latach 1985-89 poczynając od zreformowania ekonomiki, a w tym zliberalizowano gospodarkę, zmieniono strukturę własności i system celno - podatkowy oraz ograniczono centralne zarządzanie. Stworzyło to warunki do wzrostu gospodarczego i umożliwiło też otwarcie Indii na świat.

Indie od lat 90. podwoiły stopę wzrostu gospodarczego — obecnie prognozy mówią o 8% rocznie na kolejne kilka lat (w założeniu nawet 12%), co powoduje, że gospodarka tego kraju staje

się jedną z najszybciej rozwijających się gospodarek na świecie. Fenomen rozwoju Indii jest tym bardziej zadziwiający, że cały ten boom jest generowany przez niewielką część ponad miliardowego społeczeństwa. Wiodącym sektorem w gospodarce Indii są od dawna usługi, jako że tworzą ponad połowę przychodu krajowego zatrudniając mniej niż 3 części populacji. Rząd wprowadził program reform ekonomicznych zakładający, m.in. rozwój podstawowej infrastruktury mający na celu poprawienie stopy życiowej biedoty wiejskiej i przyspieszenie rozwoju ekonomicznego. Rząd zmniejszył kontrolę inwestorów zagranicznych i podniósł limity bezpośrednich inwestycji z zagranicy w kilku kluczowych sektorach. Hindusi postawili na biznes oparty na wiedzy i nie przeliczyli się. W ciągu ostatnich kilku lat ponad 100 wielkich zachodnich korporacji założyło tam laboratoria badawcze. Choćby Intel i Texas Instruments projektują tam np. układy scalone przyszłych generacji. Dlatego też większość ekspertów uważa, że Indie mają większy długookresowy potencjał. W Indiach, przy stosunkowo wolnym rozwoju tzw. „hard infrastructure” czyli dróg, portów, sieci energetycznych, obserwujemy dynamiczny rozwój „soft infrastructure” — w tym sektora telekomunikacji, który pod wieloma względami odzwierciedla „nowe Indie”.

Rolnictwo specjalizuje się głównie w uprawie: ryżu, pszenicy, bawełny, juty, herbaty, trzciny cukrowej, ziemniaków jak również hodowlą: bydła, owiec, drobiu, kóz oraz ryb. Pod względem wykorzystania ziemi grunty orne stanowią 48,83% natomiast pozostałe 51,17%.

Gałęzie przemysłu to m.in. przemysł tekstylny, chemiczny, spożywczy, stal, środki transportu, cement, górnictwo, maszyny, oprogramowanie. Surowce to: węgiel (4 największe rezerwy na świecie), ruda żelaza, mangan, boksyty, ruda tytanu, chrom, gaz ziemny, djamenty, ropa naftowa, wapienie.

Wedle danych statystycznych na rok 2006 produkt krajowy brutto wzrósł o 8,5%. Natomiast w roku 2007 produkt krajowy brutto (PKB) wyniósł 1,09 biliona \$ z czego na jednego mieszkańca PKB wyniosło 2,700 \$. Stopa inflacji to: 5,3%. Poszczególne sektory dostarczyły: 16,6% rolnictwo; 28,4% przemysł; 55% usługi.

Walutą kraju jest 1 rupia indyjska (100 pajsów).

W wymianie towarowej Indie łączą przede wszystkim powiązania (dane z 2006r) z :

- ♦ w dziedzinie eksportu: Stanami Zjednoczonymi (17%), Zjednoczonymi Emiratami Arabskimi (8,3%), Chinami (7,7%), Wielką Brytanią (4,3%)
- ♦ w dziedzinie importu: Chinami (8,7%), Stanami Zjednoczonymi (6%), Niemcami (4,7%), Singapurem (4,6%)

Siła robocza w kraju wynosi 516,4 mln osób, natomiast bezrobocie to 7,2%.

3. Ustrój i podział administracyjny

Indie są demokratyczną republiką federacyjną. 15 sierpnia 1947 r. stały się niepodległym państwem. Członek ONZ (Organizacji Narodów Zjednoczonych) oraz WN (Wspólnoty Narodów). Zgodnie z konstytucją wprowadzoną w życie 1950 (wielokrotnie nowelizowaną) głową państwa jest prezydent wybierany na 5 lat przez kolegium elektorskie (obie izby parlamentu i przedstawiciele izb parlamentów stanowych). Władza ustawodawcza należy do 2-izbowego parlamentu. Izba Ludowa (Lok Sabha), o kadencji 5-letniej, liczy 545 członków wybieranych w wyborach powszechnych i bezpośrednich (z wyjątkiem 2 mianowanych przez prezydenta). Izba Stanów (Radžja Sabha) liczy 245 członków wybieranych przez parlamenty stanowe (z wyjątkiem 12 mianowanych przez prezydenta). Kadencja trwa 6 lat; co 2 lata 1/3 członków Izby Stanów jest wybierana ponownie. Kadencja parlamentów stanowych, 1- lub 2-izbowych trwa 5 lat. Władzę wykonawczą sprawuje prezydent i rząd na czele z premierem mianowanym przez prezydenta. Rząd, powoływany przez prezydenta na wniosek premiera, jest odpowiedzialny przed parlamentem. Na

czele władz stanowych stoi gubernator (mianowany przez prezydenta na 5 lat), który mianuje radę ministrów z premierem na czele. Terytoriami związkowymi zarządzają przedstawiciele administracji centralnej. System sądowniczy jest trójstopniowy i składa się z Sądu Najwyższego (Supreme Court) oraz sądów niższej instancji (High Courts i Lower Courts).



*Zdjęcie nr 2: Obecna Prezydent Indii
Pratibha Patil*



*Zdjęcie nr 3: Obecny Premier Indii
Manmohan Singh*

Indie podzielone są na 28 stanów i 7 terytoriów związkowych (6 terytoriów związkowych i 1 jedno terytorium stołeczne). Później w drugim rzędzie dzielą się na 591 dystryktów.

- 28 stanów: Andhra Pradesh, Arunachal Pradesh, Assam, Bihar, Chhatisgarh, Goa, Gujarat, Haryana, Himachal Pradesh, Jammu and Kashmir, Jharkhand, Karnataka, Kerala, Madhya Pradesh, Maharashtra, Manipur, Meghalaya, Mizoram, Nagaland, Orissa, Punjab, Rajasthan, Sikkim, Tamil Nadu, Tripura, Uttaranchal, Uttar Pradesh, West Bengal
- 6 terytoriów związkowych: Andaman and Nicobar Islands, Chandigarh, Dadra and Nagar Haveli, Daman and Diu, Lakshadweep, Pondicherry
- 1 terytorium stołeczne: Delhi



Zdjęcie nr 4: Podział administracyjny Indii

II. Warunki rozwoju turystyki

„Lubię wieczory w Indiach, tę magiczną chwilę, gdy słońce powoli zachodzi na krańcu świata, cichnie gwar, a ulicami płynie rzeka 10 tysięcy rowerów, na których urzędnicy służby cywilnej wracają do domu, rozmyślając o bogu Krysznie i kosztach utrzymania”

/angielski dziennikarz – James Cameron/

Niesłychana różnorodność ludzi, kultur i krajobrazów Indii od dawna urzeka podróżnych.

Od niepamiętnych czasów Indie serdecznie przyjmowały przybyszów i cierpliwie wprowadzały ich w swój świat, a jednocześnie nie zamykały się na poglądy, ideały i obyczaje przedstawicieli odmiennych kultur. Z taką samą otwartością i gościnnością spotyka się współczesny turysta, niemal od pierwszego wejrzenia zauroczony różnorodnością tradycji i religii. Indie są ojczyzną hinduistów, muzułmanów, chrześcijan, sikhów, dżinistów, buddystów i żydów, kolebką różnych ideologii, począwszy od komunistów wspierających chłopskie ruchy wyzwolenie po nacjonalistów hinduistycznych.

Indie - odkryj nieznaną stronę ludzkiej natury.

Bogactwo krajobrazu jest tu ogromne – od najwyższych na świecie łańcuchów górskich po tropikalne wybrzeża. Indie to fascynująca mozaika ludów i miejsc, kraj, który u zwiedzających wywołuje niejednokrotnie odczucia, nikogo jednak nie pozostawia obojętnym.

Wyprawa do Indii nie jest zwykłą wycieczką, ale podróżą, podczas której odkryjemy nieznaną dotychczas stronę ludzkiej natury. Indie są krajem ducha; współistnieją tu różne religie, silna jest wiara w astrologię, a zwykła krowa to święte stworzenie. Legend się tutaj nie opowiada, tu się legendami żyje - można tego doświadczyć w czasie tradycyjnego ślubu lub w chwili nadchodzenia pory monsunowej. Jakakolwiek będzie nasza karma, poruszające widoki czy zwyczajowe pikantne dania kuchni indyjskiej sprawią, że ogarnie nas uczucie szczęścia.

1. Atrakcyjność turystyczna i regiony koncentracji ruchu turystycznego

Głównymi atrakcjami świata Indii są najwyższe góry, wybrzeża z doskonałymi plażami, lasy tropikalne oraz dzika fauna i flora, pustynne safari, starożytne zabytki począwszy od starożytnych świątyń, pałaców, twierdz po wykwinne rzemiosła artystycznej produkcji.

Indie posiadają 27 obiektów wpisanych na Listę Światowego Dziedzictwa Kultury i Natury UNESCO. Jeden z nich „Taj Mahal” w Agrze znajduje się na liście obiektów zwanych „nowymi cudami świata”.

Najbardziej znane atrakcje Indii:

Taj Mahal

Ten słynny pomnik miłości znajduje się na brzegu rzeki Yamuna, w mieście Agra północno indyjskim stanie Uttar Pradesh. Jest to jeden z najpiękniejszych zabytków zbudowany przez piątego Mughal cesarza Shahjahan w pamięci jego ukochanej żony Mumtaj Mahal. Z niezrównanym architektonicznym pięknem, jest on traktowany jako jeden z siedmiu cudów świata. Budowę Taj Mahal rozpoczęto w 1632r zakończono pod koniec 1648.



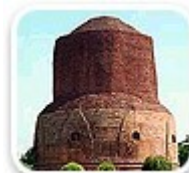


Akshardham Temple (Delhi)

Znajduje się na brzegu rzeki Yamuna, w pobliżu Noida Mor, w Delhi Wschodniej. Ten słynny pomnik, świątynia pokoju została skonstruowana przez Bochasanwasi Shri Akshar Purushottam Swaminarayan (BAPS). Jest to jedna z największych hinduskich świątyń religijnych jaką kiedykolwiek skonstruowano. Budowa tej świątyni trwała około 5 lat, zakończenie zainaugurowano na 6 listopada 2005. Jego unikalną architekturą ze zbiegu różnych stylów architektonicznych

Buddyjskie Świątynie

Buddyjskie Świątynie rozmieszczone w różnych częściach Indii są doskonałym przykładem architektury świątyń. Są to symbole religii. Założycielem był Budda, którego urodził się w 563 p.n.e. Nauczanie Buddy podkreśla pokój, medytację i powszechną harmonię. Buddyzm jest dzisiaj jednym z głównych religii w krajach Europy, środkowej Azji. Cztery główne Sanktuaria buddyjskie w Indiach obejmują Bodhgaya, Sanchi, Kushinagar i Sarnath.



Jaskinie Elephant

Jaskinie znajdują się na małej wyspie o nazwie Elephant w stolicy Maharashtra, Bombaj. To rzeźbione w skale świątynie dedykowane Sziwie. Jest to główna atrakcja turystyczna wyspy.

Brama

Pomnik ten znajduje się w Bombaju. Został wybudowany w celu upamiętnienia wizyty King Georga V i królowej Marii w Bombaju w grudniu 1911 r. Został zaprojektowany przez architekta Jerzego Wittet. Kamień węgielny został postawiony 31 marca 1911 r. a budowa została ukończona w 1924r.



India Gate (Delhi)

Brama to o wysokości 42m znajduje się na wschodnim końcu Rajpath. Jest to budowla z majestatycznym łukiem zbudowana ku pamięci 70 000 zabitych żołnierzy indyjskich w wojnie afgańskiej w 1919r. Zaprojektowana przez brytyjskiego architekta Edwina Lutyensa. Budowa trwała 10 lat.

Kerala Backwater

Jest to rejon fascynujących miejsc dla turystów. Są to rejony wodne: nadmorskie regiony, a także rzeki, jeziora i kanały. Można doświadczyć niesamowitej przygody podczas żeglowania na tradycyjnych Keturallans (mieszkaniach). To rejon palm, szmaragdowego pola ryżowego i zielonego krajobrazu. To kompleks łodzi – teraz jako atrakcja turystyczna. Łodzie wykonane są z materiałów przyjaznych dla środowiska: bambusa, włókna kokosowego, bambusowej maty, dywanów itp.





Świątynia Lódz

Świątynia Lódz znajduje się w stanie Madhya Pradesh.. Świątynie zostały zbudowane w okresie panowania dynastii Chandelaw Xw. Stanowią bogate dziedzictwo kulturowe. Początkowo było 85 świątyń, z których nadal 22 istnieje. Kompleks Świątyń jest jednym z najbardziej popularnych miejsc turystycznych.

Kutb Minar

Jest to jedna z najwyższych wieży na Mehrauli w Delhi. Ten wspaniały 5 warstwowy budynek jest doskonałym przykładem wczesnej indo – islamskiej sztuki i architektury. Wieża – czerwony piaskowiec buowała 5 władców w różnych momentach czasowych.



Wartymi zwiedzenia miastami i najpopularniejszymi miejscami na wypoczynek są: Delhi, Amritsar, Leh, Agra, Fatehpur Sikri, Varanasi, Kalkuta, Jaipur, Udaipur, Jaisalmer, Khajuraho, Alleppey, Bikaner, Bangalore, Madras, Dżajpur, Kliczkow, Lódz, Bpmbaj i Mysore.

Wartymi miejscami do zwiedzenia pod względem przyrodniczym są m.in. Słynna Dolina Kwiatów oraz Parki Narodowe: Corbett Tiger Reserve, Keoladeo Ghana National Park, Ranthambhore National Park, Kanha National Park i Kaziranga National Park.

Dla turystów, którzy lubią trochę więcej adrenaliny, lubią sport i aktywne formy rekreacji Indie polecają: Safari, spływy kajakowe lub pontonem, palarotniarstwo, lotniarstwo i loty widokowe, narciarstwo, wspinaczka wysokogórska, trekking, spotkania z dziką przyrodą bądź nurkowanie.

2. Święta i wydarzenia kulturalne

Święta Państwowe.

W Indiach obchodzi się mnóstwo świąt. Ale dniami wolnymi od pracy są:

- **Dzień Republiki** – 26 I obchodzi się rocznicę ogłoszenia Indii republiką (1950r.). w stolicach wszystkich stanów odbywają się uroczystości, z których najokazalsza jest barwna parada wojskowa w Delhi.
- **Dzień Niepodległości** – 15 sierpnia odbywają się uroczystości upamiętniające uzyskanie w 1950 roku przez Indie niepodległości. W tym dniu prezydent wygłasza orędzie do narodu z wałów Czerwonego Fortu w Delhi.
- **Gandhi Dżajanti** - święto obchodzone 2 X na pamiątkę urodzin Gandhiego. W Radż Ghat w Delhi, gdzie odbyła się kremacja zwłok przywódcy, mają miejsce uroczyste modły.
- **25 Grudnia** – Boże Narodzenie

Wydarzeniami kulturalnymi, festiwalami odbywającymi się w Indiach są też m.in.:

Ramanawami – obchodzone we wszystkich hinduistycznych świątyniach dla upamiętnienia narodzin Ramy. W tygodniu poprzedzającym święto czyta się i kontempluje wersety z *Ramajany*.

Rath – Jatra – inaczej Święto Powozów, podczas tego święta wspaniały wóz wielkiej hinduskiej świątyni Dżagannath odbywa majestatyczną podróż, wyruszając z Puri w Orisie. Podobne, choć zdecydowanie mniej pompatyczne uroczystości, odbywają się w innych

miejsowościach zwłaszcza w tych położonych na drawidyjskim południu. Dżagannath to jedno z wcieleń Kriszny, a procesja z Puri upamiętnia jego podróż do Mathary na trwające 7 dni odwiedziny u ciotki. Uczestnicy parady niosą również wizerunki brata (Balrama) i siostry (Subhadra) Kriszny.

Naag Pańcami – hinduskie święto poświęcone wężowi Ananta, na którego krętym tułowi, pomiędzy światami, spoczywał sam Wisznu. Wizerunkom węży składane są drobne ofiary. Hindusi uważają, że węże mają moc panowania nad deszczami monsunowymi, pomagają również w odstraszeniu diabła od ludzkich domów.

Rakśa Bandhan (Narial Purnima) – przy pełni księżyca dziewczęta przygotowują amulety, tak zwane *rakhis* i zakładają je swoim braciom na nadgarstki. Talizmany te mają chronić ich przed złem, które może spotkać ich w nadchodzącym roku. Mężczyźni odwziewają się drobnymi upominkami. Niektórzy właśnie w tym dniu czczą Warunę, wedyjskie bóstwo morza.

Ganeś Ćaturthi – najważniejszą jego postacią jest Ganeś. Obchody miejsce w całych Indiach, ale szczególnie uroczysty charakter przybierają w Maharastrze. Dosłownie w każdej tutejszej wiosce wznoszone są niewielkie kapliczki, w których montuje się glinianą figurkę Ganeśa. Przez cały czas eksplodują petardy, a każda rodzina jest wręcz zobligowana do kupienia małego, glinianego posążka głównego bohatera tych uroczystości. Później należy przynieść go do domu, a następnie przez ściśle określony okres oddawać mu cześć. Potem figurka zostaje uroczystie zatopiona w rzecze, morzu czy innym zbiorniku. Święto ku jego czci jest uznawane za najbardziej pomyślny dzień w roku. W tym dniu nie należy patrzeć na księżyc, gdyż rzekomo przynosi to nieszczęście.

Dżannaśtami – rocznica urodzin Kriszny, obchodzona z pełną radością i żywiołowością, które doskonale harmonizują z figlarnym temperamentem tego boga. Jest to święto ogólnonarodowe, jednak największe uroczystości odbywają się w Agrze, Mumbaju i Mathurze (gdzie urodził się Kriszna). Osoby, które uczestniczą w obchodach, powinny zachowywać ścisły post, aż do północy.

Śrawan Punrima – w tym postnym dniu reprezentujący wyższe kasty społeczne Hindusi wymieniają na nową świętą nić, którą zawsze noszą przewiazaną przez lewe ramię.

Dussehra - najpopularniejsze w Indiach święto, trwa przez 10 dni i rozpoczyna się pierwszego dnia Aswiny (IX-X), upamiętniając zwycięstwo Durgi nad Mahiśasurą - demonem z głową byka. W wielu miejscach kulminacyjnym momentem obchodów jest spalenie ogromnych wizerunków króla diabłów - Raweny i jego współtowarzyszy, symbolizujące zwycięstwo dobra w walce ze złem. W Delhi święto to jest znane jako Ram Lila (historia życia Ramy), a w trakcie uroczystości palone są liczne ogniska i ponownie odczytywane wersety z Ramajany. Z kolei w Majsurze i Ahmabadzie odbywają się wielotysięczne procesje wiernych. W Bengalu Zachodnim święto to znane jest jako Durga Pudża, natomiast w Gudżaracie jako Nawratn (święto 9 nocy).

Diwali (Deepawali) - najweselsze święto w hinduskim kalendarzu obchodzone w 15-tym dniu kartiki. Nocą zapalane są setki lampek oliwnych mających symbolicznie wskazywać powracającemu z wygnania Ramie drogę do domu. Czcą się również Lakśmi (zwłaszcza w Mumbaju) i Kali (w Kalkucie). Diwali zwane jest Świętem Słodczy, a zwyczaj wzajemnego wręczania sobie cukierków wrósł w tradycyjne obchody w takim stopniu, jak zapalanie lampek oliwnych i puszczanie petard. Uroczystości trwają 5 dni.

Pierwszego dnia należy gruntownie wysprzątać swoje domostwa, a drzwi wejściowe przyozdobić skomplikowanymi wzorami (rangoli).

Drugi dzień jest poświęcony zwycięstwu Kriszny nad legendarnym tyranem Narakasurą. Na południu przed wschodem słońca należy wykąpać się w oliwie, a następnie przywdziać nowe szaty. Na trzeci dzień oddaje się cześć bóstwu fortuny – Lakśmi.

Dzień czwarty upamiętnia wizytę przyjaznego demona – Bali, którego Wisznu mianował swoim następcą.

Wreszcie w ostatnim dniu uroczystości mężczyźni udają się w odwiedziny do swoich sióstr, by te nałożyły im na głowę tikę.

Gowardhana Pudża – tradycyjna hinduska uroczystość na cześć świętych krów

Pongal – tamilskie święto wyznaczające koniec okresów żniw (1. połowa I), do zwyczajowych czynności, które przeprowadza się w trakcie trwających cztery dni uroczystości, należy gotowanie garnka pongalu (ryż, cukier, dhalu i mleko) – napoju będącego symbolem dobrobytu i dostatku. W trzecim dniu obchodów należy dokładnie wymyć bydło, udekorować, a na samym końcu napić pongalem. W Andha Pradeśu święto znane jest pod nazwą Makar Sankranti.

Wasant Panćami – osoby, które piątego dnia Magdhy (I-II) obchodzą to wiosenne hinduskie święto, przywdziewają żółte stroje. W niektórych miejscach na przykład w Bengalu Zachodnim, oddaje się cześć Saraswati – bogini nauki. Przed posągami bóstwa, w nadziei na uzyskanie jego błogosławieństwa składane są książki, instrumenty muzyczne i inne przedmioty związane z nauką i sztuką.

Holi – tradycyjne i bardzo malownicze hinduskie święto wyznaczające koniec zimy. Ludzie w tym dniu oblewają się zabarwioną na różne kolory wodą oraz obsypują proszkiem (gulal). W noc poprzedzającą Holi zapalane są liczne ogniska symbolizujące zniszczenie złego demona – Holiki. Świętuje się na północy, ponieważ na południu praktycznie nie ma zimy. W Maharasztrze odpowiednikiem tego święta jest Rangapancami, któremu towarzyszą tańce i śpiewy.

Śiwaratri – postne święto religii hinduskiej poświęcone jest Śiwie, który w tym dniu tańczył tandawę. W trakcie obchodów odbywają się liczne procesje wiernych, śpiewane są mantry i namaszcza się lingę (stylizowany symbol falliczny, emblemat Śiwy).

Święto Dzbanu w Indiach - Festiwal Kumbha Mela -Święto Dzbanu, nektaru nieśmiertelności. Jeden z największych festiwali religijnych na świecie. Odbywa się raz na 3 lata w jednym z czterech świętych miast Indii - Allahabadzie, Haridwarze, Udzajnie i Nasiku. W wyznaczonym przez astrologów najbardziej pomyślnym czasie zjeżdżają do danego miasta rzesze indyjskich mędrców, joginów, ascetów i świeckich wyznawców hinduizmu, aby w tym okresie wziąć udział w różnych rytuałach, ceremoniach i spotkaniach, które mają przybliżyć ich do zbawienia.

3. Baza Noclegowa

Turystyczna baza noclegowa Indii zanim kraj zaczął się rozwijać była stosunkowo niewielka. W roku 2000 liczyła niewiele ponad 129 tys. miejsc w hotelach i w obiektach pozahotelowych (około 70 tys. pokoi).

Gdy Indie zaczęły się rozwijać przede wszystkim pod względem gospodarczym i zaczęły odnosić zyski, zaczęły również inwestować w turystykę czyli m.in. w bazę noclegową.

Wszystkie wielkie miasta Indii i ważniejsze centra turystyczne posiadają hotele o europejskim standardzie – w tym również hotele luksusowe. W szczycie sezonu turystycznego, a także w czasie niektórych świąt czy festiwali, ceny pokoi hotelowych idą ostro w górę. Bywają wtedy kłopoty ze znalezieniem wolnych łóżek, zwłaszcza w miejscowościach turystycznych, warto więc pomyśleć o wcześniejszej rezerwacji. Wprawdzie większość cen w przewodniku dotyczy jedynek i dwójek, jednak w wielu hotelach można liczyć na dodatkowe łóżko, dzięki czemu za dopłatą w wysokości 25% otrzymuje się pokój 3-osobowy. Po krótko mówiąc w Indiach są hotele od najsłabszych do najwyższych standardów.

Pokój dwuosobowy, z klimatyzacją (chyba że zaznaczono inaczej), w szczycie sezonu, z podatkiem:

₹₹₹₹₹	ponad 3500 INR	₹₹	600 – 1500 INR
₹₹₹₹	2500 – 3500 INR	₹	poniżej 600 INR
₹₹₹	1500 – 2500 INR		

Pewna część najbardziej jastrojowych hoteli mieści się w dawnych pałacach, fortach lub haveli. Przyjęło się nazywać je hotelami hoistorycznymi. Znajdują się głównie w Radżasthanie i Gudżaracie, ale można je też spotkać w innych częściach kraju, zwłaszcza w górach. Wiele z tych hoteli jest reprezentowanych przez Indian Heritage Association.

Dosyć liczne są też bungalowy turystyczne. Nadzór nad bungalowami, sprawują zazwyczaj władze stanowe. Zatrzymujący się w nich turyści mogą liczyć na bardzo dobre warunki, choć nie zawsze. Miejsce kosztuje ok. 30-40 INR, zaś za nocleg w 2-osobowym pokoju trzeba zapłacić ok. 100-250 INR.

Następnym miejscem zakwaterowania są kwatery prywatne. Szczegółowych informacji o programie udzielają stanowe biura informacji turystycznej. Za nocleg płaci się co najmniej 100 INR. Kolejne miejsca to m.in.: Państwowe domy wypoczynkowe, Poczekalnie i hotele dworcowe, Schroniska, Świątynie i Kempingi. Specjalnością Srinagaru w Kaszmirze są pływające hotele (houseboats) – łodzie-hotele, przycumowane do brzegów jeziora Dal.

Prawie każdy rząd stanowy nakłada na turystów cały szereg podatków za noclegi w hotelach. Nie dotyczy to najtańszych hoteli, jednak już w obiektach o odrobinę wyższym standardzie (we wszystkich hotelach średniej klasy) trzeba uiścić dodatkową opłatę, zazwyczaj w wysokości 10%. W hotelach najwyższej kategorii podatki się wręcz mnożą. Ich wysokość i rodzaj są różne w poszczególnych stanach. Oprócz wspomnianego podatku, płaci się za obsługę (10% od każdego rachunku). Długość sezonu i pora, na jaką przypada, jest uzależniona od położenia geograficznego danego regionu. Plaże i miejscowości w trójkącie Delhi–Agra–Radżastan cieszą się największą popularnością miesiąc przed i dwa miesiące po świętach Bożego Narodzenia. Ośrodki górskie przeżywają największy najazd turystów od kwietnia do lipca, kiedy na nizinach panują nieznosne upały. W niektórych miejscowościach ceny noclegów hotelowych idą w górę jeszcze bardziej od Bożego Narodzenia do Nowego Roku, a także podczas popularnych hinduskich świąt, takich jak Diwali, Dussehra czy święto wielbłądów w Puśkarze. Poza sezonem hotele obniżają stawki i często zdarza się, że za nocleg w luksusowych warunkach płaci się wówczas stosunkowo niską cenę.

4. Dostępność komunikacyjna i transport

W Indiach nadal główną rolę odgrywa komunikacja kolejowa, której sieć rozbudowana została jeszcze w czasach zależności od Wielkiej Brytanii, będąc podstawą do opanowania politycznego i gospodarczego rozległego terytorium. Najlepiej wyposażona w kolej jest dolina Gangesu oraz tereny nadbrzeżne, najsłabiej wewnątrz Dekanu i Kaszmir. Jedną z najważniejszych linii kolejowych przebiega z pn. na pd., łącząc Kaszmir z Delhi i Colombo w Sri Lance (przez Nagpur, Hajdarabad, Bangalor). Węzłem kolejowym o największym znaczeniu jest Delhi, z którego wybiegają linie w kierunku Kalkuty i Bombaju. W poprzek Dekanu biegnie ważna linia kolejowa Bombaj – Kalkuta.

Według danych z 2006 roku :

- *Długość linii kolejowej* wynosi: 63,221 km
- *Długość dróg*: - całkowite: 3 383 344 km
- asfaltowe: 1 603 705 km
- gruntowe: 1 779 639 km
- *Drogi wodne*: 14,500 km – gdzie:
~ Indie posiadają 477 statków
~ 10 transportowo – pasażerskich
~ oraz 3 pasażerskie

Natomiast liczbę lotnisk w roku 2007 wynosiła 346. W tym:

- ◆ pasy startowe asfaltowe: 250
- ◆ pasy startowe gruntowe: 96

a) Linie powietrzne

Najwięcej turystów ląduje w Delhi i Bombaju, ale z Europy latają też samoloty do Kalkuty i Madrasu. Lotniska w tych dwóch ostatnich miastach obsługują głównie ruch z Azji Wschodniej.

Międzynarodowe porty lotnicze są też:

- Ahmadabadzie (połączenia z Wielką Brytanią, USA i krajami Zatoki Perskiej)
- Triwandrumbie (kraje Zatoki Perskiej, Malediwy, Sri Lanka)
- Hajdarabadzie (kraje Zatoki Perskiej)
- Dabolimie w stanie Goa (połączenia czarterowe z Europą).

Natomiast lotniska w Agrze, Varanasi, Kanpurze (Cawnpore), Patnie, Kalikacie (Kozhikode, Calicut), Koczinie (cochin) i Bangalore obsługują niewiele lotów międzynarodowych i nie mają rozbudowanych służb celnych. W Varanasi, Kanpurze i Patnie, skąd można polecieć do Delhi, codziennie lądują samoloty z Katmandu w Nepalu. Z Kalikatu i Koczinu są połączenia do krajów Zatoki Perskiej.

INTERNATIONAL MIĘDZYNARODOWE		
<u>Singapore Airlines</u> <u>Singapur Airlines</u> <u>Singapore Airlines</u>	<u>Air India</u> <u>Air India</u> <u>Air India</u>	<u>Cathay Pacific</u> <u>Cathay Pacific</u> <u>Cathay Pacific</u>
<u>British Airways</u> <u>British Airways</u> <u>British Airways</u>	<u>United Airlines</u> <u>United Airlines</u> <u>United Airlines</u>	<u>Lufthansa</u> <u>Lufthansa</u> <u>Lufthansa</u>
<u>Malaysian Airlines</u> <u>Malezyjski Airlines</u> <u>Malaysian Airlines</u>	<u>China Airlines</u> <u>Linie lotnicze Chiny</u> <u>China Airlines</u>	<u>Russian Aeroflot</u> <u>Rosyjski Aeroflot</u> <u>Russian Aeroflot</u>
<u>American Airlines</u> <u>American Airlines</u> <u>American Airlines</u>	<u>Delta Airlines</u> <u>Delta Airlines</u> <u>Delta Airlines</u>	<u>Continental Airlines</u> <u>Continental Airlines</u> <u>Continental Airlines</u>
<u>Korean Airlines</u> <u>Koreański Airlines</u> <u>Korean Airlines</u>	<u>Japan Airlines</u> <u>Japonia Airlines</u> <u>Japan Airlines</u>	<u>Northwest Airlines</u> <u>Northwest Airlines</u> <u>Northwest Airlines</u>
<u>Swissair</u> <u>Swissair</u> <u>Swissair</u>	<u>Air France</u> <u>Air Francja</u> <u>Air France</u>	<u>Emirates</u> <u>Emiraty</u> <u>Emirates</u>
DOMESTIC DOMOWE		
<u>Indian Airlines</u> <u>Indian Airlines</u> <u>Indian Airlines</u>	<u>Jet Airways</u> <u>Jet Airways</u> <u>Jet Airways</u>	<u>Sahara Airlines</u> <u>Sahara Airlines</u> <u>Sahara Airlines</u>
AIRLINE MEMBERSHIP PROGRAM ALLIANCES AIRLINE członkowska sojusze		
<u>Star Alliance</u> <u>Star Alliance</u> <u>Star Alliance</u>	<u>Priority Club</u> <u>Priority Club</u> <u>Priority Club</u>	<u>One World</u> <u>Jeden Świat</u> <u>One World</u>

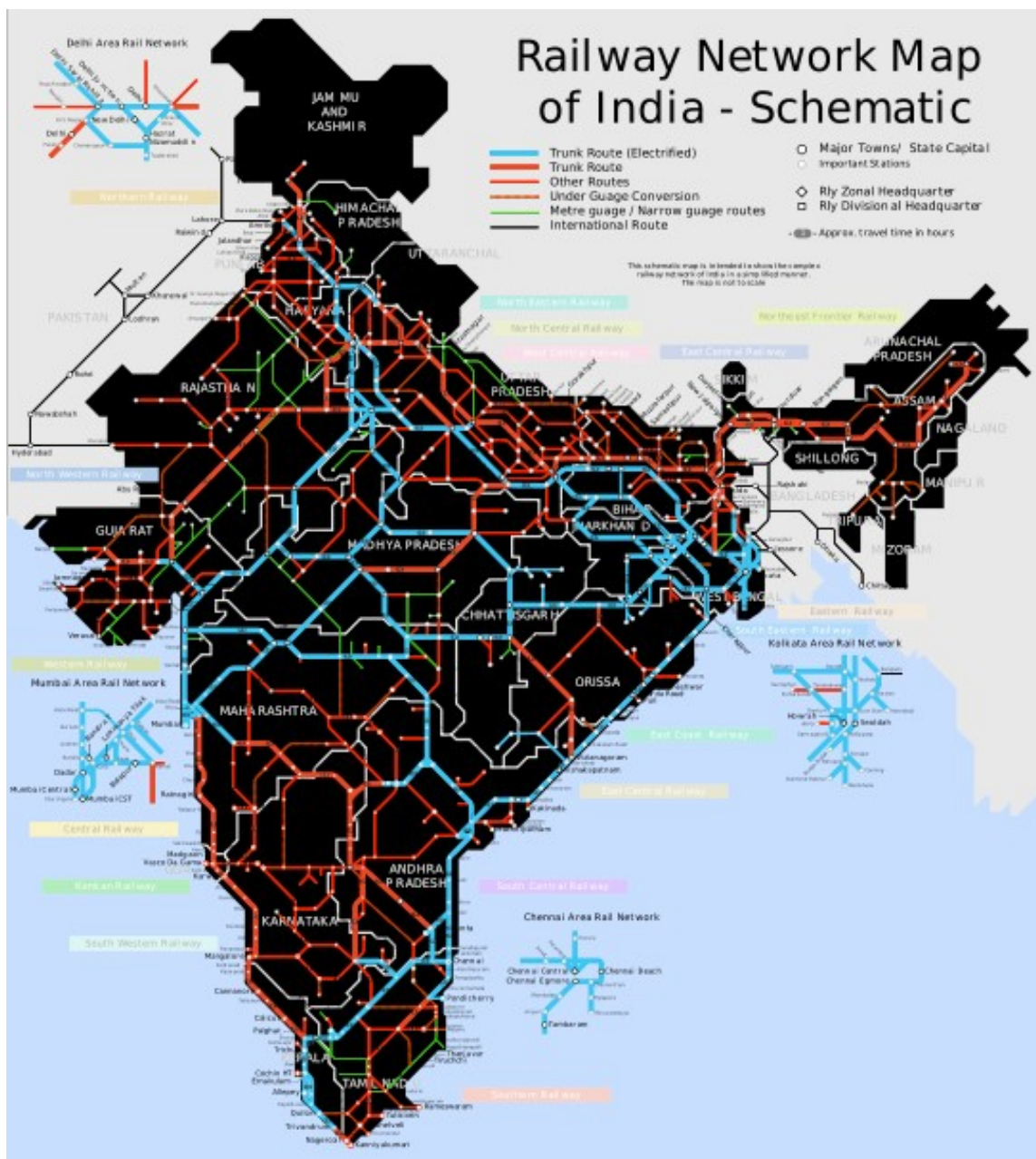
Tabela nr 4: Wykaz linii lotniczych związanych z komunikacją powietrzną Indii

b) Kolej

Sieć kolejowa w Indiach została zbudowana przez prywatny kapitał korzystający z gwarancji państwowych 5% zysku w ciągu pięciu lat eksploatacji linii (uchwała Parlamentu w Londynie z 1846 r.). Wiele linii kolejowych było kilkakrotnie przekuwanych na tor innego rozstawu. W latach 90. do dzisiaj masowo podejmuje się konwersje z toru metrowego na szeroki w celu ujednolicenia sieci krajowej. Przebudowa objęła także linię łączącą Akot - Purna.

Pociągi, bezpieczne i wygodne, to zdecydowanie najlepszy środek komunikacji w Indiach. Indian Railways zostały podzielone na strefy regionalne: Koleje Centralne, Koleje Wschodnie, Koleje Niziny Konkan, Koleje Północne, Koleje Północno-Zachodnie, Koleje Środkowo-Południowe, Koleje Południowo-Wschodnie, Koleje Południowe, Koleje Środkowo-Zachodnie oraz Koleje Zachodnie.

Indyjska kolej dostarcza jedną z najtańszych form podróży, ale również posiada najdroższe i luksusowe pociągi. Niektóre z komfortowych pociągów ekspresowych jak Rajdhani i Shatabdi, używane są między głównymi miastami. W większości pociągów posiłki są wliczone w taryfę. Są to przede wszystkim pociągi turystyczne z własnymi specjalnymi trasami, obejmujące około siedem dni. Trasy te biegną przez wiele ciekawych, różnych miejsc takich jak miejsca historyczne, kulturowe czy religijne, wzgórza, dziką przyrodę, sanktuaria, itp.



Zdjęcie nr 5: Aktualna sieć kolejowa Indii

Inną niezwykłą cechą indyjskiej kolei jest zabawka pociągów. Są to małe pociągi uruchomione na grubość ścieżek w górzystych obszarach. Pociągu świadczy usługi dostępu do Darjeeling Darjeeling in the East, Shimla in the North and Matheran near Mumbai, in the na Wschodzie, Shimla na Północy i Matheran poblizu Bombaj, w Western Ghats Ghaty Zachodnie.

Regularne pociągi mają zazwyczaj następujące rodzaje zakwaterowania:

1st Class (Air-conditioned) 1st Class (klimatyzowany)

2-Tier Sleeper (Air-conditioned) 2-Tier Sleeper (klimatyzowany)

3-Tier Sleeper (Air-conditioned) 3-Tier Sleeper (klimatyzowany)

3-Sleeper klasy Tier

Ordinary Class Zwyczajne klasy

Aż trzy indyjskie pociągi znalazły się na światowej liście najlepszych i najbardziej egzotycznych kolei, opublikowanej przez Międzynarodowe Stowarzyszenie Podróżników Kolejowych. Na liście 25 pociągów, oprócz indyjskich, znalazły się jeszcze dwa pociągi z Azji. Kolejowi podróżnicy z pociągów indyjskich najwyżej ocenili słynny "Pałac na kołach" czyli luksusowy pociąg turystyczny kursujący między Delhi i miastami Radżasthanu, himalajską kolejkę wąskotorową z Dardżelingu i kolejny luksusowy pociąg turystyczny - "Odyseja Dekanu" czyli skład podróżujący po centralnych Indiach i niegościnnej wyżynie Dekanu. Cechą charakterystyczną "Pałacu na kołach" i "Odysei Dekanu" jest przede wszystkim nawiązanie do kolejowych tradycji sprzed wielu lat - czyli niezwykle luksus, stylowe wnętrza wagonów, obsługa niczym z pałaców indyjskich maharadzów oraz cwieczorny dancing w wagonie-sali balowej. Do tego oczywiście serwowane są wykwintne potrawy w wagonach restauracyjnych. Himalajska kolejka z Dardżelingu ma z kolei zupełnie inny charakter, określana jest niekiedy mianem zabawkowego pociągu. Nie ma tam specjalnych luksusów, ale przejazd kilkudziesięciokilometrowej trasy wśród himalajskich wzgórz dostarcza niezapomnianych wrażeń i emocji. I co ważne - koszt przejazdu himalajską kolejką jest znacznie niższy niż podróżowanie w luksusach "Pałacu na kołach"(2008).

c) Droga Morska

Z wyjątkiem promów rzecznych transport wodny jest mało popularny w Indiach. Z Andamanów można dotrzeć do Kalkuty, Madrasu i Wyszakhaotnamu. Pomiędzy tymi trzema miastami pływają także statki. Katamarany Samudra Link Ferries kursują na trasie Bombaj – Goa. Łodzie pasażerskie pływają regularnie na terenie stanu Kerala, m.in. z Alasppuli (Alleppi, Alleppey) i Kollamu (Quilon). Popularne są rejsy rozlewiskami pomiędzy tymi dwoma miastami. Statki kursują Koczinu na wyspy Lakszadwip i z powrotem. Do Indii można też popłynąć frachtowcem, i to w bardzo dobrych warunkach. Kursy do i z Bombaju, Kalkuty i Madrasu obsługują firmy takie jak: Great Eastern Shipping, Lloyd Triestino i Shipping Corporation of India.

III. Analiza rynku turystycznego Indii

1. Rynek recepcji turystycznej

Analizą rynku turystycznego Republiki Indii zajmuje się tamtejszy Urząd Statystyczny (The National Statistic Office), oraz Indyjskie Ministerstwo Turystyki, które to organizacje publikują swoje analizy na indyjskich stronach internetowych. Obiektem ich zainteresowania jest zarówno rynek recepcji, jak i emisji turystycznej. Badania tych organizacji koncentrują się na liczbie przyjazdów oraz wyjazdów turystycznych, motywach odbywania podróży, preferowanych obiektach zakwaterowania, długości pobytu, wydatkach związanych z turystyką, itp.

Świat Podróży i rada Turystyki (WTTC) powiedziały, że Indie mają potencjał by stać się numerem jeden na rynku turystycznym świata z rosnącym popytem o 10,1% rocznie.

Głównymi atrakcjami świata Indii są najwyższe góry Himalaje, a za nimi Karakorum, gdzie obserwujemy spory ruch wypraw wysokogórskich. Indie to również wiele mil wybrzeża z pięknymi plażami, krajobrazy zilenie, lasów tropikalnych, dzikiej flory i fauny, pustynne safari jak również starożytne zabytki, twierdze, pałace, wiele ciekawych technik artystycznego rzemiosła. To świat wielorakiej różnorodności kultur i religii.

Po wcześniejszych niepowodzeniach Indii z sektorem turystyki Departament Turystyki Indii w celu wzmocnienia owego sektora stworzył kampanie „Incredible Indie”. Jednym z pomysłów było promowanie turystyki i jej duchowej strony: unikalne techniki jogi, sidha, Ajurweda oraz system radzenia sobie z psychiczną i fizyczną regeneracją swojej osobowości.

Sytuacja zaczęła się poprawiać, gdy w 2002r. Nastąpił wzrost rejestracji przyjeżdżających ok 15,3%. Szacowano, że w 2003 r. padnie rekord i przyjedzie ok 2,8 mln turystów. Natomiast wyjeżdżających Hindusów aż 4,5 mln.

Turystyka wyjazdowa jak i przyjazdowa jest bezpośrednio związana ze wzrostem gospodarczym danego kraju. W kraju produkt krajowy brutto miał wzrosnąć do 8,1% w 2003r w porównaniu z 4,3% w 2002r.

Indie są odwiedzane przez ogromną liczbę turystów z całego świata i co roku liczba ta się zwiększa.

Jeśli chodzi o Polskę to statystycznie Polacy wybierają pobyty 2 – tygodniowe, a to ze względu na długi lot, zmianę czasu i koszt transportu.

	2001 2001	2002 2002	2003 2003	2004 2004	2005 2005	2006 2006
Styczeń	283750	228150	274215	337345	386230	444753
Luty	262306	227529	262692	331697	389081	428325
Marzec	248965	225558	218473	293185	387068	407446
Kwiecień	185338	155378	160941	223884	260825	325429
Maj	151098	132998	141508	185502	229651	262860
Czerwiec	176716	143100	176324	223122	258822	286257
Lipiec	224432	186432	225359	272456	292345	- --
Sierpień	196517	161477	204940	253301	270779	- --
Wrzesień	162326	151721	191339	226773	252625	- --
Październik	181605	212191	260569	307447	328968	- --
Listopad	209685	243566	290583	385238	415287	- --
Grudzień	- --	- --	319271	417527	463613	- --
Razem	2282738	2073025	2726214	3457477	3915324	2154890

Tabela nr 6: Turystyka przyjazdów zagranicznych do Indii (liczby)

	2002/01	2003/02	2004/03	2005/04	2006/05
Styczeń	-19.6	22.0	23.0	14.5	15.1
Luty	-13.3	13.1	26.3	17.3	10.1
Marzec	-9.4	1.6	34.2	25.2	11.0
Kwiecień	-16.2	5.0	39.1	16.5	24.7
Maj	-12.0	0.2	31.1	23.8	14.7
Czerwiec	-19.0	27.5	26.5	16.0	16.6
Lipiec	-16.9	22.5	20.9	7.3	- --
Sierpień	-17.8	26.91	23.6	6.9	- --
Wrzesień	-6.5	26.11	18.5	11.4	- --
Październik	16.8	22.11	18.0	7.0	- --
Listopad	16.2	19.40	32.6	7.8	- --
Grudzień	- --	- --	30.8	11.0	- --
Razem	9.2 9,2	13.1	26.8	13.2	13.9

Tabela nr 7: Zmiany procentowe dotyczące przyjazdu zagranicznych turystów.

Przylot z Region / Kraj	2001 2001	2002 2002	2003 2003
Ameryka Północna	417747	441780	518474
Europa Zachodnia	819973	726783	847966
Europa Wschodnia	38863	40628	55252
Afryka	90962	83457	93353
Azja Zachodnia	96424	92562	103596
Azja Południowo-Wschodnia	139975	149291	168926
Azja Wschodnia	130464	115424	150506
Afganistan	1248	63261	10679
Iran	11728	11815	17539
Malediwy	17564	18826	18345
Nepal	41135	43056	42771
Sri Lanka	112813	108008	109098
Bhutan	3571	4123	109098
Pakistan	52762	2946	10364
Bangladesz	431312	435867	454611

Tabela nr 8: Turyści z krajów międzynarodowych przyjeżdżających do Indii.

Choć statystyki są troszkę starsze widać, że z każdym rokiem te liczby są większe. Krajami, które najczęściej odwiedzają Indie jest Australia i Wielka Brytania. Każdego roku około 3000.000 turystów z Wielkiej Brytanii odwiedza Indie zarówno w celach biznesowych jak i rekreacyjnych.

Indie zarobiły 372 dolary z wydanych kart wizowych w roku 2005. Jest to 25% wzrost od roku 2004, dzięki czemu Indie należą do najszybciej rosnącego rynku Azja-Pacyfik co do międzynarodowych wydatków turystycznych. Zgodnie z Świat Podróży i Rade Turystyki Indie w dziedzinie turystyki będą rozwijać się w ciągu roku o 8,8% przez następne dziesięć lat.

W 2005 r. Indie zarobiły 6,9 miliardów dolarów amerykańskich od zagranicznych turystów, których liczba jest ponad dwukrotnie wyższa niż w USA 3,1 miliardów dolarów zarobionych w roku 2002. Według najnowszego bilansu płatniczego dane wydane przez Reserve Bank of Indie, 2005 rok miał najszybszy wzrost zagranicznych podróży, podczas którego udał się napływ 36%.

Głównymi obiektami turystycznymi wybieranymi przez zagranicznych turystów były hotele dwu i trzygwiazdkowe. Dominującym sposobem podróżowania turystów przybywających do Indii sąlinie lotnicze.

Przeciętny turysta zagraniczny odwiedzający Indie zalicza się do grupy wiekowej 20-40 lat.

Okres od października do lutego jest uważany za szczyt sezonu dla cudzoziemców odwiedzających Indie w celach biznesowych jak również wypoczynku.

Natomiast najnowsze źródła podają, że rośnie liczba turystów z krajów Europy Wschodniej. Okazuje się że Indie są najciekawsze dla czterdziestolatków, a liczba turystów z krajów Europy Wschodniej rośnie najszybciej - tak wynika z danych indyjskiego ministerstwa turystyki.

Badania pokazują natomiast, że spada zainteresowanie przyjazdami do Indii wśród młodych ludzi. Przez długi czas byli oni najliczniejszą grupą cudzoziemców odwiedzających ten kraj. Jednak w ciągu ostatnich dziesięciu lat liczebność tej grupy zmniejszyła się o 10 procent.

W dalszym ciągu najwięcej gości przybywa do Indii z Europy oraz Stanów Zjednoczonych.

W grupie turystów ze starego kontynentu rośnie liczba przybyszów z krajów Europy wschodniej - przede wszystkim z nowych państw członkowskich Unii Europejskiej, a także z Ukrainy i Rosji.

Dla indyjskiego rynku turystycznego ważny jest wzrost liczby turystów z Chin. Ich liczba systematycznie się zwiększa i w ostatnich dwóch latach znaleźli się oni w piętnastce krajów, których obywatele najliczniej odwiedzają Indie.

Władze odpowiedzialne za rozwój turystyki przestrzegają jednak, że bez podniesienia poziomu bezpieczeństwa zagranicznych turystów ich liczba w Indiach może zacząć spadać. Ostatnie przypadki zabójstw i gwałtów dokonanych w tym kraju na cudzoziemcach, przede wszystkim w turystycznym stanie Goa, mogą zniszczyć wizerunek Indii, jako kraju przyjaznego wobec odwiedzających.

(IAR/pz / 15 kwietnia 2008 09:04)

Natomiast jak zapewnia prezes TAAI (The Travel Agents Association of India), Balbir Mayal, Indie staną się wkrótce bardziej przyjazne dla turystów. A to dzięki licznym zmianom, które mają zostać niedługo wprowadzone. Członkowie TAAI, w porozumieniu z Ministrem Turystyki i Finansów w Indiach, ustalili, że od 1 kwietnia zostaną rozpoczęte obowiązkowe szkolenia dla pracowników agencji turystycznych, zmniejszone zostaną również znacznie ceny lotów lokalnych (ze względu na zmniejszenie podatków obowiązujących przewoźników). Przedstawiciele TAAI planują również wkrótce rozpocząć kampanię reklamową promującą Indie w Południowej Afryce oraz Pakistanie - aby jeszcze bardziej rozwinąć wymianę handlową między tymi krajami.

2. Rynek emiji turystycznej

Indie to, obok rynku chińskiego najszybciej rozwijający się rynek turystyczny świata. Statystyki wskazują, że rocznie ruch wyjazdowy w Indiach przewyższa liczbę turystów odwiedzających subkontynent indyjski. W roku 2004 ponad 6 milionów Hindusów udało się w podróże zagraniczne, w tym 3,3 mln w celach turystycznych. Spodziewane tempo wzrostu turystyki wyjazdowej ma utrzymywać poziom 8,8% rocznie do 2014 roku.

Szybko rozwijające się takie sektory gospodarki Indii jak IT, outsourcing czy chociażby branża filmowa sprawiają, że w Indiach gwałtownie wzrasta warstwa zamożnej klasy średniej (upper middle class), gotowej do podjęcia zagranicznych podróży. Drugi największy rynek azjatycki charakteryzuje się niewielką procentowo, chociaż dużą liczebnie klasą średnią, jak już wspomniałam, która może sobie pozwolić na podróżowanie. Znakomita większość indyjskich turystów pochodzi z aglomeracji Bombaju, Delhi i Bangalore –uznawanego za rejon tożsamy z Silicon Valley w USA. Turyści indyjscy odznaczają się dobrą znajomością języka angielskiego, co nie tylko ułatwia komunikację, ale także ogranicza koszty związane z tłumaczeniami. Według badań Instytutu Turystyki w 2006 roku Polskę odwiedziło 9 900 obywateli Indii.

Turyści z Indii z reguły odwiedzają kilka krajów europejskich w czasie jednej podróży. Indyjscy turyści podróżują najczęściej dużą grupą, zazwyczaj w gronie rodzinnym. Rzadko natomiast podejmują podróże indywidualnie. Preferują podróże sprzedawane jako gotowy pakiet usług turystycznych zorganizowany przez touroperatora. W ramach oferty turystycznej mile widziane są noclegi w obiektach zabytkowych, pożądana kuchnia wegetariańska.

Przyczyny rozwoju turystyki w Indiach:

1. Liberalizacja w przepisach Indii (prawo handlowe).
2. Rozwój klasy średniej.
3. Zwiększający się procent dochodu nie wydawany na artykuły pierwszej potrzeby.
4. Potężne inwestycje w infrastrukturze.
5. Wzrost zainteresowania podróżowaniem

	2000	2001	2002	2003
Kanada	52071	54742	55492	57010
USA	274202	26967	257271	272161
Bangladesz	74268	78090	80415	84704
Malediwy	10616	8511	11377	11502
Nepal	96995	63722	66777	86363
Pakistan	66061	58378	2618	338
Sri Lanka	31860	33924	69960	8603
Malezja	132127	143513	183360	145442
Singapur	346356	339813	375658	309446
Tajlandia	224104	229751	280641	253752
China	120930	159361	213611	219097
Australia	41452	48227	45022	45700
Hongkong	131368	161752	193705	178130
Japonia	38767	40345	45394	47520

Tabela nr 9: Turystyka wyjazdowa w Indiach

Międzynarodowe podróże odbyło w Indiach w 2004 r. 6,2 milionów osób, co było 16% więcej niż w 2003 roku. W 2003 r. było 5,3 milionów. Natomiast 4,90 mln w roku 2002. Doszła ona do statystyk z 7,2 milionów w roku 2005.

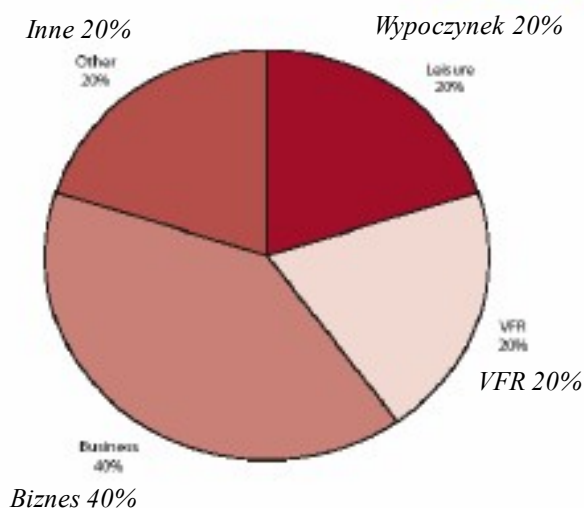
International Travel Market

- 50% of population is below 35 years (*50% populacji jest poniżej 35 roku życia*)
- 350 million population of 'aspiring India'
- Travel & tourism high on spending list (*podróże i turystyka są wysoko na liście wydatków*)
- US visas doubled in 2006 to 800,000 (*ilość wydanych wiz Amerykańskich w 2006r. podniosła się i osiągnęła wartość 800 000*)
- Destination preference: (*najczęściej wyliczane cele podróży Hindusów*)
 - USA (*Stany Zjednoczone*)
 - Singapore / Malaysia / Dubai/ Thailand (*Singapur/ Malezja/ Dubaj/Tajlandia*)
 - UK (*Wielka Brytania*)
 - Switzerland (*Szwajcaria*)
 - Australia



Zdjęcie nr 5: Międzynarodowe podróże z Indii

International Travel Market: Indian outbound travel purpose



- Business travel strong
- Number of students growing
- Bollywood influencing travel
- Growing honeymoon market
- Indian travellers maturing
- Among high spenders overseas



Zdjęcie nr 6: Powody podróży zagranicznych populacji Indyjskiej.

Dlaczego tak jest:

- Business travel strong (*popularne podróże biznesowe*)
- Number of students growing (*rośnie liczba studentów*)
- Bollywood influencing travel (*Bollywood wpływa na chęci podróżowania*)
- Indian travellers maturing (*podróżujący hindusi dojrzewają*)
- Among high spenders overseas (*znajdują się wśród najczęściej wydających narodów podczas wyjazdów turystycznych*)

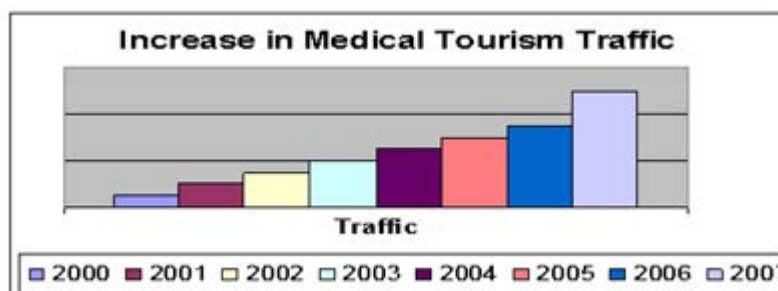
3. Rozwój turystyki medycznej.

Obecnie największym i najdynamiczniej rozwijającym się rynkiem medycznym są Indie. Według wstępnych szacunków dochody z zagranicy do 2012r. Wzrosną tam do 2,2 mld \$ rocznie przy 30% tempie wzrostu.

Turystyka medyczna może to być drugim najbardziej popularnym obecnie przemysłem. Wzrost liczby turystów medycznych oznacza, że każdego roku w branży medycznej turystyki będzie wkrótce boom. Pacjenci przyjeżdżają na szybkie i skuteczne wyleczenie z choroby do Indii, co tworzy tzw. turystykę medyczną. Infrastruktura i wysoko wykwalifikowany zespół lekarzy w Indiach sprzyja dużemu popytowi na usługi turystyki medycznej.

Laserowe, botox i wypełniacze są najbardziej poszukiwane z usług przez cudzoziemców. Głównie turystów w grupie wiekowej 20-30 lat z Rhinoplasty dla cudzoziemców i liposction natomiast w grupie wiekowej 30-40 w leczeniu baggy powieki, podczas gdy reszta w wieku powyżej 40 wyciągów na twarz.

W terapii jak Ajurweda jednogłośnie medycyny Homeopatycznej i nowszych wydają się przyciągać pacjentów ze względu na niezwykle prawdziwe wyniki.



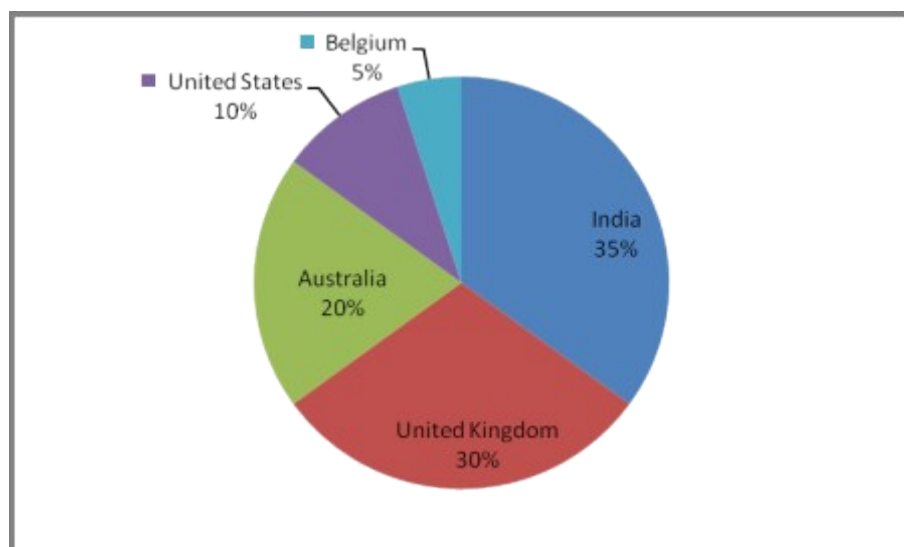
Wykres nr 1: Wzrost turystyki medycznej w poszczególnych latach

Największy impuls dla rozwoju turystyki medycznej w Indiach jest różnica w kosztach i zwiększenie światowej klasy zaplecza medycznego dostępnego w kraju. Prosty Rhinoplasty kosztuje 2,64 lakh w USA, ale tylko koszt około 50000 R w Indiach. Podobnie koszty dźwigu 5,28 lakh w USA, ale kosztuje tylko 1,5 lakh rupii w Indiach.

Największą zaletą turystyki medycznej Indii jest opłacalność i jakość nie kompromis. To nie przypadek, że koszty z turystyki medycznej są mniejsze niż jakość. Pacjent musi dostać najnowocześniejsze i najbezpieczniejsze urządzenia medyczne.

Indie wykazują znaczny potencjał w Turystyce Medycznej z dużym udziałem w rynku światowym.

Zestaw każdego miesiąca wykazuje stały dopływ zapytań od mieszkańców indyjskich co do klinik stomatologicznych w dużych miastach i Bombaj Dehli.



Wykres nr 2: Turystyka medyczna wybranych krajów

4. Indie Online w usługach turystycznych

Według statystyk w 2005 r zostało zarezerwowanych przez internet 2,2% wszystkich wyjazdów turystycznych co przyniosło dochód 295 mln \$. A w 2006r. Było to już 5,1% - 796 mln \$. Natomiast przewiduje się, że w 2008r wartość rezerwacji online przekroczy 2 mld \$.

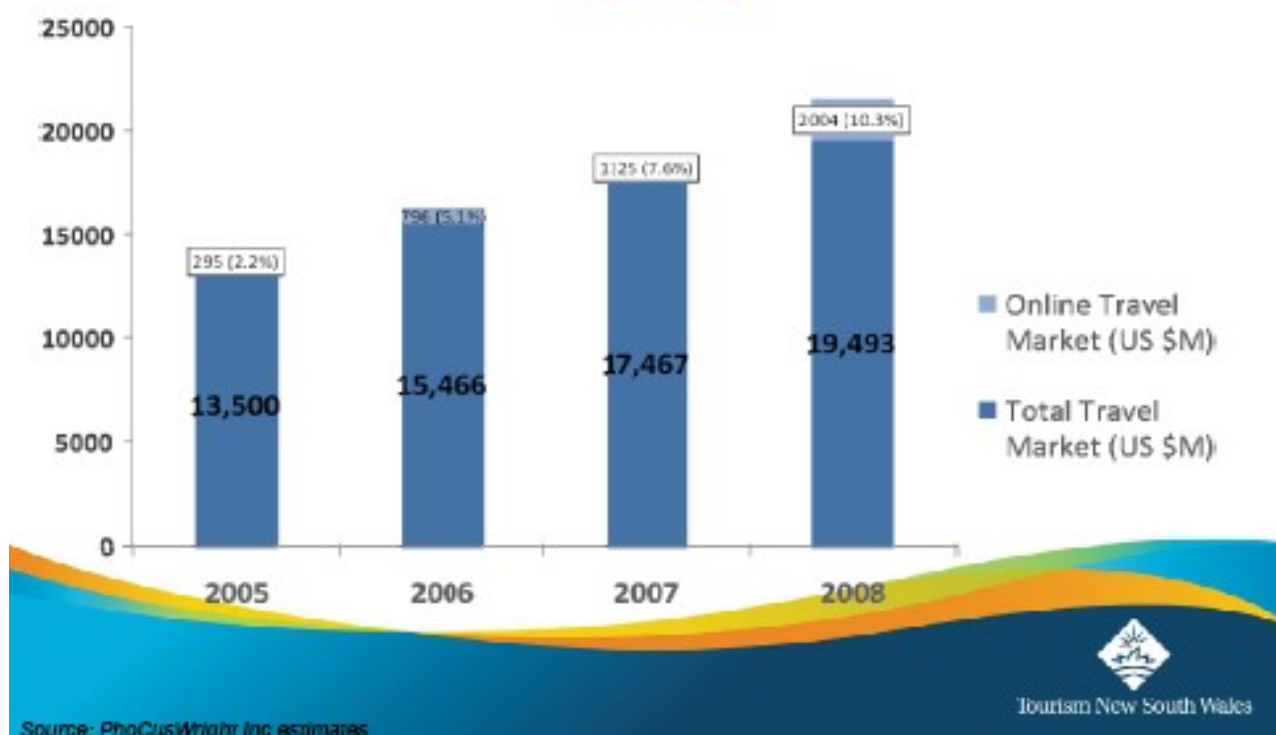
Przyczyny rozwoju turystyki online:

- ❖ Ułatwienie opłat przez internet
- ❖ Wcześniejszy sukces kolei Indyjskich po wprowadzeniu rezerwacji online
- ❖ Rozwijający się sektor informatyczny przemysłu pozwalający na własne (indyjskie) rozwiązania

Rozwój populacji internetowej w Indiach:

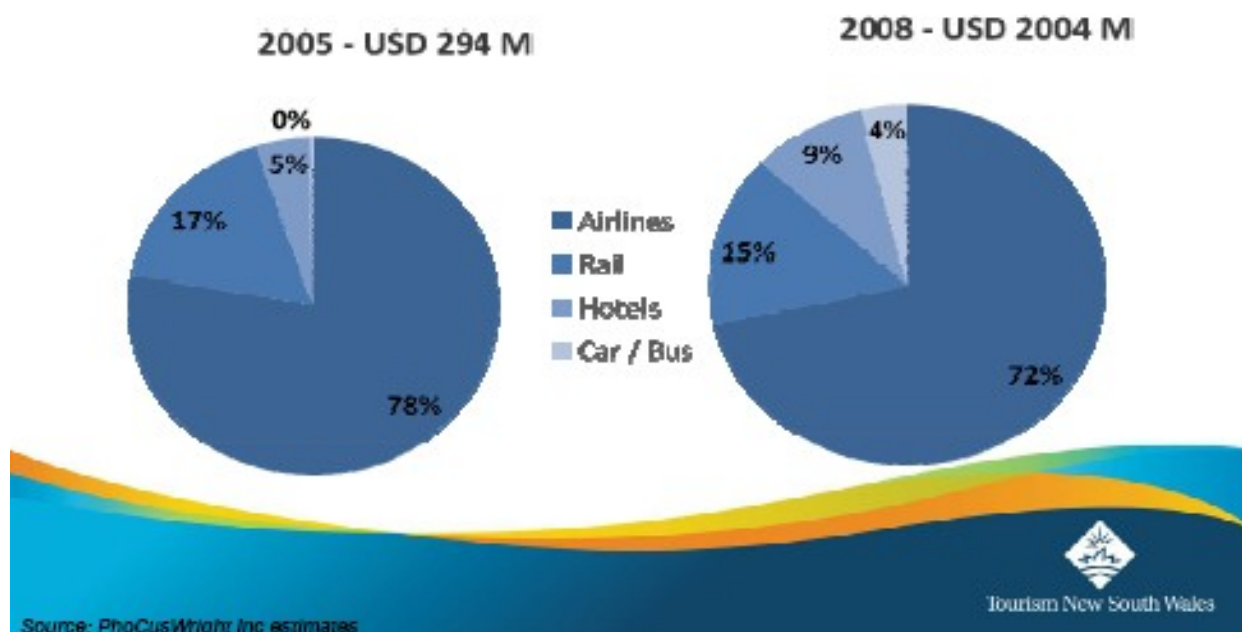
- ➔ Co 10 mieszkańców dużych miast ma dostęp do internetu
- ➔ Ilość użytkowników internetu podwoiła się od 2004r
- ➔ W małych miastach zwiększa się ilość użytkowników internetu
- ➔ Coraz ubożsi mają dostęp do internetu – usługi internetowe są coraz tańsze

Indian Online Travel Market - % of Total Travel Market



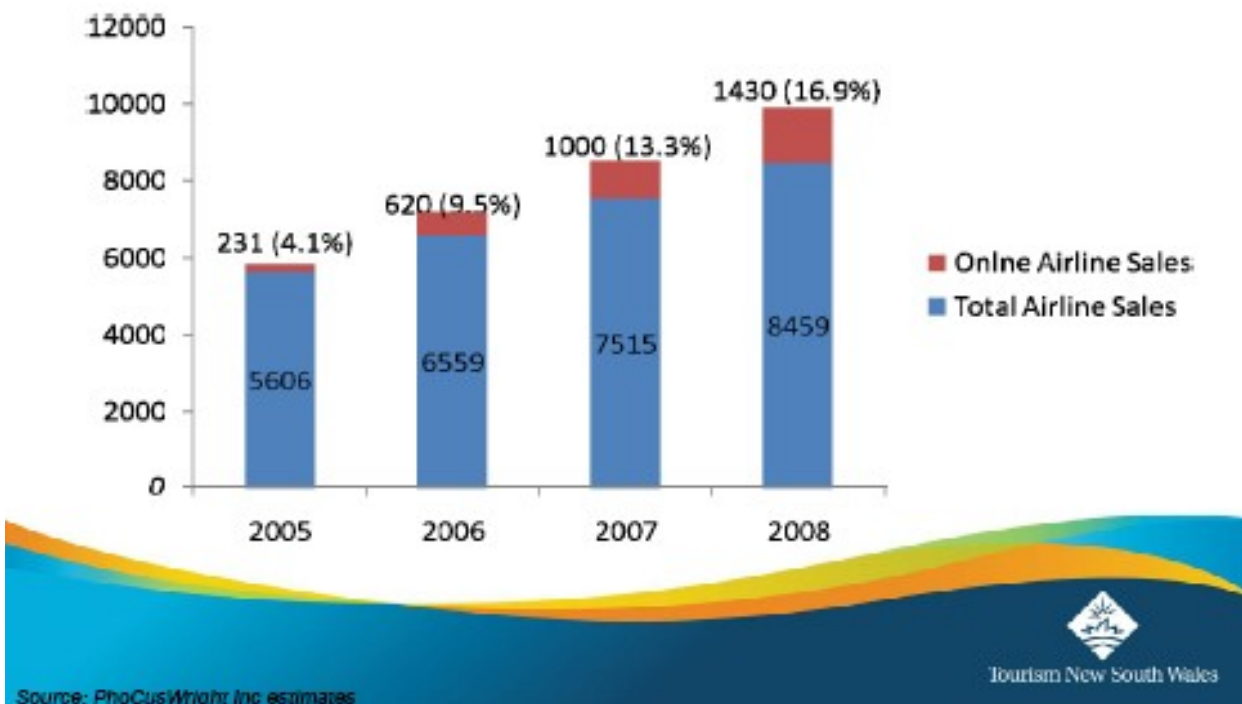
Wykres nr 3: Porównanie dochodu z rynku turystycznego online z dochodami z całego rynku turystycznego

India Online Product Segmentation



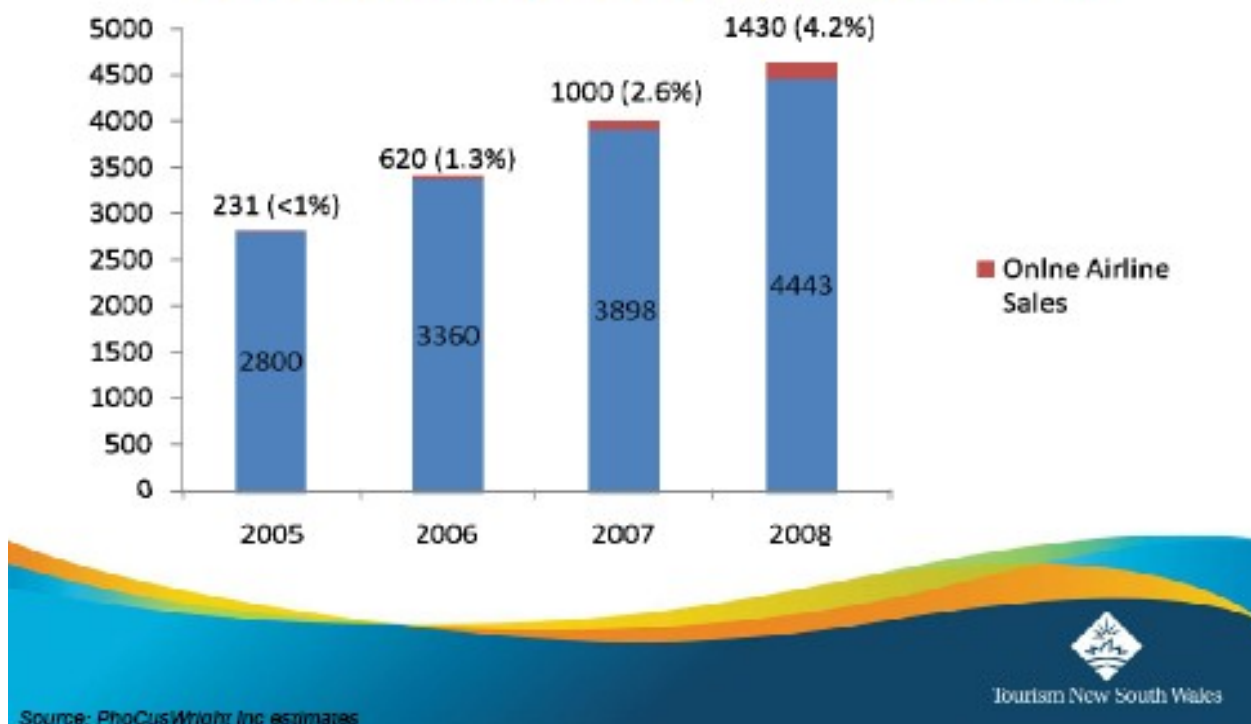
Wykres nr 4: Porównanie dochodu z rezerwacji online różnych usług turystycznych

Total Airline Sales v/s Online Airline Sales (US \$ M)



Wykres nr 5: Porównanie całkowitej sprzedaży biletów lotniczych do sprzedaży biletów lotniczych przez internet (w mln \$)

Total Hotel Sales v/s Online Hotel Sales



Wykres nr 6: Porównanie całkowitej sprzedaży miejsc w hotelach do sprzedaży miejsc w hotelech przez internet

SPIS ZDJĘĆ, TABEL I WYKRESÓW

ZDJĘCIA

Zdjęcie nr 1: Mapa fizyczna Indii

Zdjęcie nr 2: Obecna Prezydent Indii – Pratibha Patil

Zdjęcie nr 3: Obecny Premier Indii – Maumohan Singh

Zdjęcie nr 4: Podział administracyjny Indii

Zdjęcie nr 5: Aktualna sieć kolejowa Indii

Zdjęcie nr 6: Międzynarodowe podróże z Indii

Zdjęcie nr 7: Powody podróży zagranicznych populacji Indyjskiej

TABELE

Tabela nr 1: Średnie temperatury w Indiach (w°C)

Tabela nr 2: Średnie opady – suma opadów mierzona w milimetrach

Tabela nr 3: Liczba ludności i gęstości zaludnienia, rzeczywista oraz szacowana w latach
1901 – 2050

Tabela nr 4: Wykaz linii lotniczych związanych z komunikacją Indii

Tabela nr 5: Turystyka przyjazdów zagranicznych do Indii

Tabela nr 6: Zmiany procentowe dotyczące przyjazdów zagranicznych turystów

Tabela nr 7: Turyści z krajów międzynarodowych przyjeżdżający do Indii

Tabela nr 8: Turystyka wyjazdowa w Indiach

WYKRESY

Wykres nr 1: Wzrost turystyki medycznej w poszczególnych latach

Wykres nr 2: Turystyka medyczna wybranych krajów

Wykres nr 3: Porównanie dochodu z rynku turystycznego online z dochodami z całego rynku
turystycznego

Wykres nr 4: Porównanie dochodu z rezerwacji online różnych usług turystycznych

Wykres nr 5: Porównanie całkowitej sprzedaży biletów lotniczych do sprzedaży biletów lotniczych
przez internet (w mln \$)

Wykres nr 6: Porównanie całkowitej sprzedaży miejsc w hotelach do sprzedaży miejsc w hotelach
przez internet

BIBLIOGRAFIA

1. Praca zbiorowa pod redakcją Zygmunta Kruczka *Kraje Pozaeuropejskie – zarys geografii turystycznej*, Wyd. Proksenia, Kraków 2006
2. *Przewodnik Ilustrowany Indie*, Wyd Berlitz, wydanie II poprawione (2008)
3. Encyklopedia Popularno Naukowa PWN, *Kontynenty i Państwa – Azja*, Warszawa 2000
4. www.exporter.pl
5. www.cia.gov.pl
6. www.przewodnik.onet.pl
7. www.cocotravel.pl
8. www.itopc.org
9. www.tourindia.com
10. www.tur-info.pl
11. www.nso.gov.mt
12. www.globaleconomy.pl
13. www.bankier.pl
14. www.southindiatourism.net
15. <http://pl.wikipedia.org>
16. <http://corporate.tourism.nsw.gov.au>